

Sygn. akt VI U 3041/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2014 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania **M. J.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.**

z dnia 9 września 2013 r. znak (...)

w sprawie **M. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych**

Oddziałowi w B.

o emeryturę

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonej M. J. prawo do emerytury od dnia (...)

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 września 2013 roku (znak (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania ubezpieczonej M. J. prawa do emerytury. Organ rentowy powołał się na przepisy art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2009 roku, nr 153, poz. 1227) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 z 1983 r., poz. 43.).

W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, iż ubezpieczona nie spełnia wymogów określonych w/w przepisach ponieważ nie udokumentowała wymaganego 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczona M. J. złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury. Wskazała, że w warunkach szczególnych była zatrudniona w Zakładach (...) w Ś. oraz u następcy prawnego Zakładach (...) S.A. w Ś. na stanowisku krajacza papieru i tektury. Dodała, że wykonywała również pracę polegającą na układaniu pudeł o dużych formatach, gdzie praca odbywała się w dużym hałasie i na stojąco. Na tę okoliczność

ubezpieczona wniosła o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków, tj. osób, które pracowały z nią w spornym okresie

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując dotychczasowe stanowisko. Nadto pozwany wskazał, iż nie uwzględnił ubezpieczonej, jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, zatrudnienia: od dnia 27 kwietnia 1977 roku do dnia 12 grudnia 1980 roku; od dnia 1 marca 1983 roku do dnia 6 lipca 1986 roku; od dnia 1 lipca 1988 roku do dnia 30 kwietnia 1998 roku z uwagi na fakt, iż podane w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych stanowisko „pudełkarz” nie jest zgodne z zarządzeniem Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku, na które powołuj się zakład pracy.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona M. J., ur. dnia (...), w dniu 5 sierpnia 2013 roku złożyła wniosek o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury. Organ rentowy uznał za udokumentowany staż ubezpieczeniowy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wymiarze: 22 lata, 3 miesiące i 4 dni. Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonej żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczona nie jest członkiem OFE.

- okoliczności bezsporne

Sporną pozostawała okoliczność czy ubezpieczona przez okres co najmniej 15 lat była zatrudniona w warunkach szczególnych, czy taki charakter miało zatrudnienie w Zakładach (...) w Ś. oraz u następcy prawnego Zakłady (...) S.A. w Ś. na stanowisku krajacza papieru i tektur we wskazanym przez nią okresie.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, na podstawie, którego ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczona M. J. w okresie: od dnia 27 kwietnia 1977 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku była zatrudniona w Zakładach (...) w Ś. oraz u następcy prawnego tych Zakładów - Zakładach (...) S.A. w Ś.. W dniu 25 maja 2010 roku (...) S.A. w Ś., jako następcą prawny powyższego pracodawcy, wystawił ubezpieczonej świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wskazał w nim, że ubezpieczona w spornych okresach pracowała w warunkach szczególnych na stanowisku pudełkarz, zaś charakter pracy przez nią wykonywanej odpowiada pracy wymienionej w wykazie A, dziale XI, punkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku oraz pracy wymienionej w wykazie A, dziale XI, poz. 5 punkt 5 wykazu stanowiącego załącznik Nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

W okresie zatrudnienia od dnia 13 grudnia 1980 roku do dnia 28 lutego 1983 roku ubezpieczona korzystała z urlopu wychowawczego.

Ubezpieczona w okresach: od dnia 27 kwietnia 1977 roku do dnia 12 grudnia 1980 roku; od dnia 1 marca 1983 roku do dnia 6 lipca 1986 roku; od dnia 1 lipca 1988 roku do dnia 30 kwietnia 1998 roku stała i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę na stanowisku pudełkarz w wydziale kartonazowi, wykonując pracę fizyczną polegającą na obsłudze maszyn i urządzeń wytwarzających pudła kartonowe, tj. maszyn krojących arkusze kartonu (maszyna marki (...)) i zaklejających (maszyna marki (...)). Ubezpieczona ręcznie załadowywała arkusze tektury do tekturnic i ręcznie odbierała gotowe produkty, co wiązało się z ręcznym noszeniem ok. 12-15 ton w ciągu 8 godzin. Produkowane były kartony do opakowywania ław, szaf, stołów, telewizorów. Ubezpieczona pracowała również przy obsłudze drukarek. Praca odbywała się w hałasie przekraczającym 82 decyble.

-dowód: zeznania ubezpieczonej zapis AV k. 40v akt sądowych, zeznania świadków: K. B., M. D., H. B. i A. S. zapis AV k. 40v akt sądowych; dokumentacja ubezpieczonej z okresu zatrudnienia w aktach osobowych

Sąd zważył, co następuje:

Sąd dokonał oceny omówionego wyżej stanu faktycznego w kontekście przepisów art.184 i 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz.1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 z 1983 r., poz. 43).

Zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32-34, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 2).

Zgodnie z treścią art.32 ust 1 cytowanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w cytowanym wyżej przepisie, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepisy rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lutego 1983 r., które nadal zachowały swoją moc na warunkach określonych w art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.), mają zastosowanie do wszystkich pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia z 1983 r. pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Niemniej jednak należy wskazać, iż w przypadku, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczeń potwierdzających okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach z przyczyn od siebie niezależnych, art. 472 i 473 k.p.c. umożliwiają ustalenie tych okoliczności w drodze postępowania odwoławczego przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z ww. artykułami w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych każdy fakt mający wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. Zaliczenie nie udokumentowanych, spornych okresów pracy w szczególnych warunkach do stażu pracy uprawniającego do wcześniejszej emerytury wymaga dowodów nie

budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych. Na podstawie powyższego nie ulega wątpliwości, że w postępowaniu o świadczenie emerytalno-rentowe dopuszczalne jest – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 27 maja 1985 r. (III UZP 5/85) – przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu jego likwidacji lub zniszczenia dokumentów dotyczących zatrudnienia. Okres pracy w warunkach szczególnych można również ustalić w postępowaniu sądowym na podstawie akt osobowych pracownika.

Sąd w niniejszym postępowaniu dopuścił, na okoliczność pracy ubezpieczonej w szczególnych warunkach, dowody z zeznań świadków: K. B., M. D., H. B. i A. S.. Sąd uznał zeznania powyższych świadków za wiarygodne, logiczne i spójne z zeznaniami samej ubezpieczonej oraz z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, tj. aktami osobowymi ubezpieczonej z okresu jej zatrudnienia. Świadczenie dokładnie opisali charakter wykonywanej przez ubezpieczoną pracy, nadto w tym samym czasie świadkowie byli zatrudnieni również w/w zakładzie pracy, zatem widywali ubezpieczoną w trakcie wykonywanej przez nią pracy. Dodatkowo zeznania świadków i ubezpieczonej znalazły potwierdzenie w dokumentach składających się na akta osobowe z okresu zatrudnienia ubezpieczonej w spornym okresie czasu oraz w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionym przez (...) S.A. w Ś..

Ustalony w sprawie stan faktyczny pozwala uznać, iż ubezpieczona w okresie od dnia 27 kwietnia 1977 roku do dnia 12 grudnia 1980 roku; od dnia 1 marca 1983 roku do dnia 6 lipca 1986 roku; od dnia 1 lipca 1988 roku do dnia 30 kwietnia 1998 roku, stała i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę na stanowisku pudełkarza. Wykonywana przez nią praca była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu cytowanego przepisu art. 184 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Praca na stanowisku pudełkarz, które zostało wskazane w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, nie zostało wymienione wprost w wykazie A rozporządzenia z 1983 r., jednakże zważając na rodzaj i charakter wykonywanej pracy należało przyjąć, że prace wykonywane przez ubezpieczoną odpowiadały pracom, o jakich mowa w wykazie A, dziale XI, poz. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze („bezpośrednia obsługa maszyn i urządzeń do składania (łamania) arkuszy papieru, krajania papieru i wyrobów poligraficznych oraz do oprawy wyrobów poligraficznych w drukarniach”). Charakter wykonywanej przez ubezpieczoną pracy ponadto odpowiada pracom, o jakich mowa w zarządzeniu resortowym, któremu w okresie zatrudnienia ubezpieczonej podlegał pracodawca, tj. w zarządzeniu Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego -wykaz A, dział XI, poz. 5 punkt 5 załącznika Nr 1 do zarządzenia („operator maszyn do krajania wzdłużnego-krajacz papieru, tektury”).

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że ubezpieczona ma wymagany łączny ponad 15 letni okres zatrudnienia w warunkach szczególnych, uprawniający do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury na mocy cytowanego art. 32 w zw. z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i przyznał ubezpieczonej M. J. prawo do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych od dnia (...), tj. od osiągnięcia przez nią wieku emerytalnego 55 lat.

W punkcie II wyroku Sąd Okręgowy zgodnie z przepisem art. 118 1a ustawy emerytalno-rentowej z urzędu orzekł w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zdaniem Sądu Okręgowego, w okolicznościach przedmiotowej sprawy brak było podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, pomimo uwzględnienia odwołania ubezpieczonej. Ubezpieczona

za sporny okres zatrudnienia przedłożyła wprawdzie świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, które z przyczyn formalnych zostało zakwestionowane przez organ rentowy. Mając na uwadze sformalizowany przebieg postępowania przed organem rentowym, jak również występujące ograniczenia dowodowe, do przyznania ubezpieczonej prawa do żadanego świadczenia konieczne było przeprowadzenie postępowania dowodowego na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego na okoliczność świadczenia przez odwołującą zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Na oryginale właściwy podpis.